

20 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Nederlandse Jezuïeten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 juli 2015.

Op 8 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], Provinciaal Overste van de Nederlandse Jezuïeten.

Op 17 september heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers voornoemd.

Namens de Orde zijn verschenen pater [naam] voornoemd en pater [naam], lid van de Orde van de Nederlandse Jezuïeten.

2. De klacht

2.1. Klager is als derde kind van de zes kinderen geboren in [oplaats]. Zijn ouders hadden een groot [bedrijf]. Toen klager 11 jaar oud was, overleed zijn vader. Dit was een drama voor het gezin. Klagers moeder was pas 38 jaar oud. Klagers moeder moest het bedrijf verkopen omdat zij het niet kon runnen in combinatie met de verzorging en opvoeding van zes kinderen. Klager voelde dat er zorgen waren over de toekomst, nu zijn moeder er alleen voor stond. Ook financieel was het een moeilijke tijd.

Klager ging na de lagere school als externe leerling naar [school]. Dat was iets bijzonders. [School] stond bekend vanwege het goede onderwijs en de mogelijkheden voor leerlingen om zich te ontplooien. Het was ook een dure school. Ondanks de financiële krapte zorgde de moeder van klager er toch voor dat klager naar deze school kon gaan. Er heerste op [school] een strak regime. Alle leerlingen, ook de externe leerlingen zoals klager, moesten iedere ochtend vroeg verplicht naar de kapel. Klager werd koorknaap en

misdienaar in die kapel. Verder werd hij lid van de [naam]congregatie. Ook werd hij lid van twee verenigingen die ook in het weekend actief waren. Dit werd verplicht gesteld door [school]. Klager had iedere dag zeven of acht lessen. Na afloop van de lessen moesten de leerlingen verplicht studeren tot ongeveer 19.00 uur.

Aangeklaagde was de geschiedenisleraar van klager in de tweede en derde klas. In de tweede of derde klas kreeg klager op een bepaald moment straf van aangeklaagde tijdens de les. Klager weet niet meer wat de aanleiding was maar wel dat aangeklaagde boos te verstaan gaf dat klager zich aan het einde van de dag, na afloop van de lessen, bij hem in zijn kamer moest melden. Klager ging aan het einde van de les naar de kamer van aangeklaagde. Klager was hiervan zeer onder de indruk. Aangeklaagde begon opnieuw hard tegen klager te schreeuwen. Klager begon te huilen. Daarop veranderde de houding van aangeklaagde, hij begon klager te troosten en stapte naar klager toe. Hij klemde klager tegen zich aan en begon tegen hem aan te rijden. Klager wist niet wat hem overkwam. Hij was doodsbang. Hij wong zich los en rende hard weg uit de kamer. Aangeklaagde kon niet goed achter klager aanrennen, hij liep mank.

De dag erna kwam aangeklaagde bij de moeder van klager om zich te beklagen over het gedrag dat klager jegens hem had vertoond. Hij vond dat klager onbeschoft was geweest door weg te lopen uit zijn kamer. De moeder van klager schrok hier erg van. Ze had veel ontzag voor de Jezuiten. De moeder van klager vroeg daarop aan klager, in het bijzijn van aangeklaagde, of hij was weggelopen. Klager erkende dit en durfde verder niets te zeggen. Na het voorval gedroeg aangeklaagde zich vervelend en autoritair jegens klager. Klager werd bang voor aangeklaagde. Klager voelde zich erg onzeker. Hij vond het vreselijk om les te krijgen van aangeklaagde en was steeds op zijn hoede. Hij was ook bang dat aangeklaagde het opnieuw zou doen. Klager nam zich voor om nooit meer naar de kamer van aangeklaagde te gaan, ook al zou hem dat worden bevolen.

Klager kon op school zijn draai niet meer vinden. Zijn studieresultaten verslechterden na het voorval. Klager bleef ook zitten in dat jaar. Op een bepaald moment vertelde klager tegen zijn moeder dat hij niet langer naar [school] wilde. Zijn moeder was zeer teleurgesteld. Klager vertelde er niet bij wat de reden was. Hij durfde dit niet. Enerzijds schaamde hij zich, anderzijds was hij bang dat zijn moeder hem misschien niet zou geloven. Klager is het einde van het schooljaar van school gegaan.

2.2. Klager ging na zijn vertrek van [school] in de avonduren HBS doen. Overdag werkte hij in de [naam]-fabriek. Klager zat echter niet goed in zijn vel door hetgeen hij had meegemaakt en heeft de HBS niet afgemaakt. Hij voelde zich er ook niet thuis, er waren uitsluitend volwassenen die de opleiding volgden. Hij vond geen aansluiting bij deze volwassenen en voelde zich alleen. Ook deze voortijdige beëindiging van de opleiding was een doorn in het oog van klagers moeder. Klager zelf was verdrietig, hij had altijd al dierenarts willen worden.

Klager ging hierna in dienst. Hij werd [functie] bij [defensie], ondanks dat hij de HBS niet had afgerond. Dit was niet vanzelfsprekend en klager was heel blij dat het hem gelukt was om deze positie te krijgen. Dit vond hij echt leuk om te doen. Klager is dan ook acht jaar bij [defensie] gebleven. Hij wilde geen beroepsmilitair worden dus uiteindelijk is hij gestopt.

Klager is in [jaar] getrouwd en klager en zijn vrouw hebben twee zonen gekregen. Klager heeft onder meer 17 jaar als algemeen directeur van [bedrijf] gewerkt. In 1983 begon klager zijn eigen [bedrijf]. Dit bedrijf wordt sinds 2005 gerund door zijn twee zonen. Klager is inmiddels met pensioen en houdt zich nog steeds bezig met zijn grote passie, vliegen.

Hoewel klager uiteindelijk werk heeft gevonden dat hem voldoening en plezier bood, heeft hij door het seksueel misbruik grote negatieve consequenties ondervonden. Klager heeft [school] voortijdig verlaten, waardoor de relatie met zijn moeder een (flinke) deuk opliep. Voorts heeft klager als gevolg van het misbruik vele jaren last gehad van een groot gevoel van onzekerheid. Daarna is het met het volgen van een opleiding eigenlijk nooit meer goed

gekomen. Klager kon zijn HBS opleiding niet afmaken waardoor hij geen werk op academisch niveau kon verrichten en kon dus ook geen, zoals hij eigenlijk wenste, dierenarts worden.

Ook heeft klager problemen gekregen met het vertrouwen van andere mensen en met gezagsverhoudingen. Dit heeft problemen gegeven bij het aangaan van relaties. Het verdriet neemt toe naarmate de tijd verstrijkt. Dit had klager niet verwacht omdat hij het zo lang naar de achtergrond had verdrongen.

Klager heeft het misbruik pas in 2010 tegen zijn vrouw verteld. Dit was naar aanleiding van een artikel van Joep Dohmen in het NRC Handelsblad. Pas twee of drie jaar geleden heeft klager het aan zijn zoons, broers en zussen verteld

2.3. Klager wil erkenning voor de door hem beschreven feiten wil hiervoor ook genoegdoening krijgen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Pater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat er reeds twee gegronde klachten liggen tegen aangeklaagde en dat meerdere mensen onafhankelijk van elkaar soortgelijke verhalen vertellen over aangeklaagde. Pater [naam] twijfelt er derhalve niet aan dat de feiten zich hebben voorgedaan zoals door klager naar voren zijn gebracht. Pater [naam] is beschaamd over het seksueel misbruik dat klager heeft moeten ondergaan. Hij betreurt de negatieve gevolgen die dit op het verdere leven van klager heeft gehad. Namens de Orde biedt Pater [naam] zijn oprechte excuses aan en prijst hij de moed die klager heeft gevonden om naar buiten te komen met zijn verhaal. Ter zitting heeft Pater [naam] nogmaals gezegd dat hij klager gelooft en erkenning geeft voor hetgeen is gebeurd. Ook heeft hij zijn excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer eenenzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in de tweede of derde klas van [school] eenmaal seksueel misbruikt door aangeklaagde. Toen klager zich kwam melden na de les begon aangeklaagde hard tegen hem schreeuwen. Klager begon te huilen, waarna aangeklaagde hem ging troosten. Hij klemde klager tegen zich aan en begon hevig tegen hem aan te rijden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een tegen aangeklaagde grond verklaard adviezen in de klachten met zaaknummers 2010 T072 en 2012 T906(1), waarbij het misbruik op soortgelijke wijze plaatsvond. Ook is er het formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs/ bekend onder nummer 2012-8946 waarin eveneens dezelfde handelingen worden omschreven, namelijk het 'tegen klager aanrijden'.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 of 14 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal van de Orde van de Nederlandse Jezuïeten de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 20 oktober 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, W.A.M.C. Mol en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.